

Els Borja, una família en

El papa Alexandre VI. La família dels Borja ha estat una de les famílies valencianes més universals.

TVE, TVV i TV3 coproduiran la sèrie sobre els Borja. El passat 29 de desembre, les tres televisions donaven llum verd a un projecte que va nàixer fa tres anys i que s'espera que tinga ressò internacional.

El director general de RTVE, Jordi Garcia Candau, el de RTVV, Juan José Bayona i el de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió, Jordi Vilajoana, rubricaven el passat dia 29 de desembre el que fins ara tan sols havia estat un compromís verbal de fer la sèrie televisiva sobre la família dels Borja. Aquest encontre que va tenir lloc a la seu de Canal 9 a Burjassot, enlestia el calendari d'actuacions d'una coproducció a tres bandes que s'emetrà, el 1998 en català, per TV3 i Canal 9, i sis mesos més tard, en castellà a la cadena espanyola. Però la història, que ve de lluny, va nàixer, sense més pretensions i de manera anecdòtica, en els Premis Octubre del 92 quan Eliseu Climent deixava caure a Garcia Candau, mentre accedien a una taula rodona al Paraninf de la Universitat de València, una proposta espontània: coproduir entre les tres televisions una sèrie sobre els Borja. Inmediatament després, Jordi Garcia Candau, per la seua part, ho llançava a l'auditori en aquell encontre sobre televisió pública. "La idea va agradar, pel fet que podia significar una col·laboració sense precedents de tres televisions públiques, i perquè la nissaga dels Borja conté prou substància per a una ben amanida sèrie televisiva", recorda Jordi Balló, coordinador del projecte. Després de converses amb Eliseu Climent, es marcaven les pautes del futur producte audiovisual en què havien d'estar implicades, sempre, les tres televisions: "Havia de ser una peça de qualitat que aportés, a més, un discurs original sobre els Borja que no hagués estat escrit encara", afirma Balló. "Volem construir una història explicant l'origen valencià de la nissaga, sense amagar res; explicant tota la veritat, però sense caure en la visió moralista i apriorística que n'han donat al llarg dels anys les versions

0 capítols

anglòfones o les versions pseudo-eròtiques de la tradició italiana.” I en aquest sentit, el llibre de Maria Bellonci, *Lucrecia Borja* contribuïa de manera decisiva a entendre la força i la dimensió humanes de cada personatge, mentre que la veu del narrador s’encarnava en la figura de Maquiavel, el qual basà el seu *Príncep* en Cèsar Borja, entès com un dels personatges clau de la concepció moderna del poder. Maquiavel, en aquest cas, haurà de compensar i allunyar a la vegada la visió endogàmica dels valencians, proposant la visió entenedora i analítica d’un italià sobre una família que, fora de la seua terra, va aconseguir governar Europa.

Igualment, amb la voluntat de realitzar una obra de qualitat, Ovideo TV –la productora responsable de dur a terme el projecte– i Jordi Balló, encarregaven la sinopsi històrica de la nissaga valenciana en 26 capítols a Joan Francesc Mira, tot comptant amb l’assessorament històric de Miquel Batllori i amb una aguda narració dramàtica de Manuel Vázquez Montalbán. La música, essencial en temps del Renaixement, hauria de cobrar la mateixa importància que la imatge: una tasca que Jordi Savall està d’acord a realitzar.

Els retards d’un compromís. Tanmateix, aquest projecte de “recuperació i contextualització internacional d’una família valenciana que va dominar Europa en el seu moment; i, sobretot, de creació d’un imaginari col·lectiu”, com ha volgut definir-lo Eliseu Climent, semblava que havia caigut en l’oblit després del compromís públic que la ministra de Cultura Carme Alborch, l’aleshores director general de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió, Joan Granados, i Jordi Garcia Candau van pronunciar la mateixa nit dels Premis Octubre del 1994.

Un fet però, el de la signatura de l’acord, que ha marxat al ritme del més lent. Amb l’arribada dels populars al govern autonòmic valencià accedia Juan José Bayona a la direcció general de Ràdio Televisió Valenciana, el qual remarcava i recordava a Ovideo TV el seu interès per portar a terme la sèrie en col·laboració amb TV3 i TVE, tot i el pare de la idea, “el meu bon amic Eliseu Climent”, que va dir en conferència de premsa Garcia Candau.

La signatura del compromís representa l’acceptació d’un pressupost de 1.200 milions de pessetes per a una desena d’hores de pel·lícula dividides finalment en deu o dotze capítols. De la suma total, el 50% hauran d’aportar-lo les

RAFA GIL

Jordi Garcia Candau, director general de RTVE. La sèrie va nàixer de forma anecdòtica: Eliseu Climent va deixar caure davant Candau coproduir la sèrie entre les tres TV públiques.

CARME PUERTOLAS

Jordi Vilajoana, director general de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió. La firma del compromís representa l’acceptació d’un pressupost de 1.200 milions de pessetes per deu hores de pel·lícula.

RAFA GIL

Amb l’arribada del PP a la Generalitat, accedia J. J. Bayona a la direcció general de RTVV. Va remarcar el seu interès a dur endavant la sèrie, tot i que el projecte inicial va ser pactat amb el PSPV.

televisions, mentre que l’altre 50% es repartirà en els dos governs autonòmics, el Ministeri de Cultura i altres patrocinadors. Dels 600 milions que han d’aportar les televisions, TVE en pagarà 200, i TV3 i TVV, 180 i 120 milions respectivament. Igualment, la signatura del compromís ha engegat els motors del projecte que, en estat virtual, Ovideo TV i Balló s’havien limitat a conservar en càmera frigorífica.

Una contundent dramàturgia televisiva.

Part de l’originalitat de la sèrie, a banda de la visió històrica i íntima de cada personatge, consisteix en el tractament televisiu escollit. Un aspecte certament innovador que pretén remarcar la intensitat humana dels personatges, els diàlegs, reflexions i passions, i evitar que aquesta es dilueixca en l’entorn. Per a tal efecte, s’ha pensat en una solució a mig camí entre l’art dramàtic i la ficció televisiva –tot i que tampoc no es tracta de teatre filmat–, que té una gran intensitat. “Amb aquesta solució mixta s’aconsegueix un tipus d’emoció completament televisiva”, assegura Balló, “una emoció que no té origen cinematogràfic i que dona una impressió d’im-

pacte directe, com si es tractés del teatre.” El fons o el decorat, que es compondrà notablement d’interiors, no han de ser d’un realisme exacerbant sinó que es tractarà de motius recreats de manera sintètica i estrictament complementària; un art molt indicat per a la manera de fer de Santiago Calatrava, encara que l’arquitecte valencià no ha confirmat la seua col·laboració.

“No pretenem recrear fidelment els interiors de la Catedral de València o del Castell de Sant Angelo”, assegura Balló, “sinó oferir una reflexió sobre la visió política, moral i humana d’aquesta família. Especialment, el que volem deixar clar és que la història dels Borja ha estat la història de l’ambició d’una família de Xàtiva que va arribar a dominar Europa.” Un tractament especial que requereix una direcció molt acurada de la sèrie, i per

aquest motiu encara no s’ha decidit definitivament qui dirigirà la coproducció ni quins seran els actors, tot i que s’ha assegurat que part del càsting el compondran grans actors, estrangers i catalans, que reflectiran la dimensió i qualitat del projecte, que es pretén que aconseguisca la repercussió internacional que va tenir en el seu temps la família de Xàtiva. **Eliseu T. Climent**